

Μουσική επικοινωνία στην οικογένεια: στόχοι
και πρακτικές του προγράμματος μουσικής
αγωγής για βρέφη και νήπια του Ιονίου
Πανεπιστημίου στην Ιατροχειρουργική Εταιρεία
Κέρκυρας

Click to add text

Ελληνική Εταιρεία
Κοινωνικής Παιδιατρικής
& Προαγωγής Υγείας

Ζωή Διονυσίου
Επίκ. Καθηγήτρια
Τμήμα Μουσικών Σπουδών
Ιόνιο Πανεπιστήμιο
dionyssiou@gmail.com

Δομή παρουσίασης

A. ευρήματα μίας έρευνας πεδίου της γράφουσας που διερεύνησε τη μουσική στην ελληνική οικογένεια,

B. πρακτικές που εφαρμόζουμε στο «Πρόγραμμα Μουσικής Αγωγής για Βρέφη και Νήπια» που πραγματοποιεί το Τμήμα Μουσικών του Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας – Παράρτημα Κέρκυρας στην Ιατροχειρουργική Εταιρεία Κέρκυρας εδώ και 6 χρόνια.

A. Μουσική στην οικογένεια: αποτελέσματα μιας έρευνας

- Το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε γονείς με παιδιά νεογέννητα έως 6 ετών, στην ελληνική γλώσσα.
  - Οι στόχοι του ερωτηματολογίου ήταν:
    - α) να γίνει μία καταγραφή των συνηθειών σχετικά με τη μουσική που ακούγεται στην ελληνική οικογένεια με παιδιά νεογέννητα έως 6 ετών,
    - β) να ερευνηθεί η στάση και οι πρακτικές των γονέων σχετικά με την ακρόαση και τη δημιουργία μουσικής στο σπίτι, και
    - γ) να ερευνηθεί αν η παρακολούθηση μαθημάτων μουσικής για βρέφη και νήπια αλλάζει τις στάσεις και συνήθειες των γονέων σχετικά με τη μουσική ζωή στην οικογένεια.
  - Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το 2013 και απάντησαν 963 γονείς.
  - Μητέρες 88,2%, πατέρες (11%) και άλλα πρόσωπα (0,8%).
  - Γονείς με ένα παιδί (67,2%), γονείς με 2 παιδιά (28,2%), γονείς με 3 (3,4%), με 4 (1%) ή με 5 παιδιά (0,1%).
-

Από πού ακούν τα παιδιά μουσική στο σπίτι

	Συχνότητα	Ποσοστό
Radio	175	19,3 %
CD – mp3	201	20,9 %
TV –DVD player	308	34 %
Internet	449	49,5 %
Live	230	25,4 %

	0-2 ετών	2-4 ετών	4-6 ετών
Ραδιόφωνο	15,8%	23,7%	21,1%
CD	15,8%	28,6%	27,6%
TV/ DVD	28,9%	37,5%	40,5%
Διαδίκτυο-Υπολογιστής	48,7%	51,6%	48,6%
Ζωντανά/τραγο ύδι γονιού	29,7%	21,2%	21,1%

Μπορεί να υπάρχει μουσική αγωγή εκτός του σχολικού χώρου;

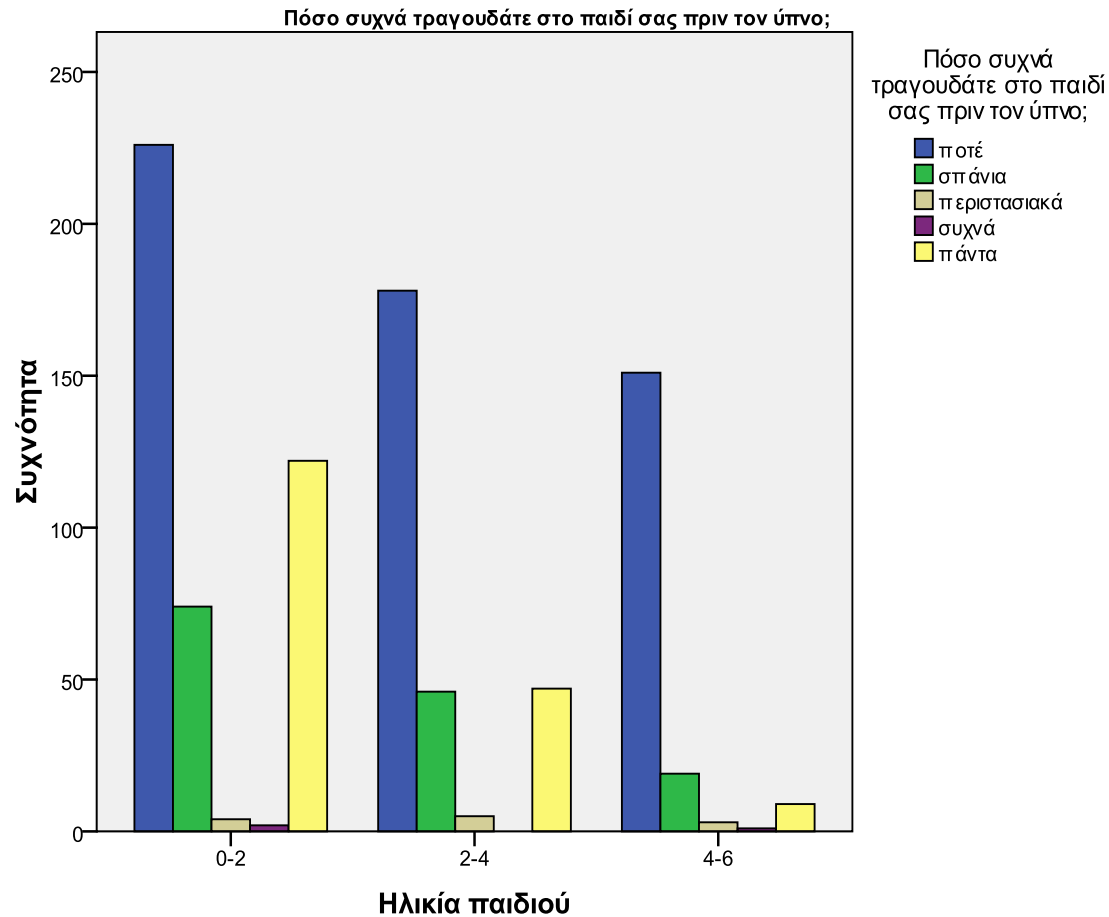
- Μουσικοεκπαιδευτικά ιδρύματα (ωδεία, φιλαρμονικές, ιδιαίτερα μαθήματα)
  - Κοινοτικούς χώρους (χορωδίες, ομαδικά μαθήματα μικτών επιπέδων, χόμπυ)
  - Φιλικές παρέες (παρέες, συγκροτήματα)
  - Οικογένεια
-

Πόσο τραγουδούν οι γονείς;

- Οι πατέρες τείνουν να τραγουδούν σημαντικά λιγότερο από ότι οι μητέρες, ειδικά σε ορισμένες δραστηριότητες.
  - Η συχνότητα των γονέων που τραγουδούν στα παιδιά τους μειώνεται καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν.
  - Όσο μικρότερο είναι το παιδί τόσο περισσότερο τείνουν να του τραγουδούν οι γονείς του, και κυρίως η μητέρα.
  - Ο χρόνος που οι γονείς νανουρίζουν ή τραγουδούν στο παιδί τους μειώνεται σημαντικά όσο μεγαλώνει η ηλικία του παιδιού.
  - Οι γονείς των οποίων τα παιδιά έχουν συμμετάσχει σε μαθήματα μουσικής φαίνεται ότι τραγουδούν στα παιδιά τους περισσότερο από αυτούς που δεν έχουν παρακολουθήσει ανάλογα μαθήματα,
-

Πόσο συχνά τραγουδάτε στο παιδί σας πριν από τον ύπνο;

Πρακτικές και προτάσεις

- Οι γονείς τραγουδούν, ακούν μουσική και παρατηρούν τις αντιδράσεις των παιδιών τους περισσότερο όταν αυτά βρίσκονται σε βρεφική ηλικία (0-2 ετών), αλλά αμελούν να τραγουδούν ή να επικοινωνούν μουσικά με τα παιδιά τους μόλις γίνουν 2 ετών.
  - Μόνο η μουσική ακρόαση στο σπίτι δεν αρκεί για τη μουσική ανάπτυξη του παιδιού, ή για την καλλιέργεια της σχέσης του γονέα - παιδιού μέσω της μουσικής.
  - Γονείς και παιδιά χρειάζεται να εμπλέκονται σε «συμμετοχική» και «ενεργητική» μουσική ακρόαση.
  - Τα παιδιά χρειάζονται παράλληλα με την μουσική ακρόαση να τραγουδούν, να ακολουθούν το τραγούδι με ρυθμικές και μιμητικές κινήσεις, να χορεύουν, να παίζουν με μουσικά όργανα, να παίζουν παιχνίδια με τους ήχους, να αυτοσχεδιάζουν, να συνθέτουν, κ.ά.
-

Βασικές αρχές του Προγράμματος Μουσικής Αγωγής για Βρέφη και Νήπια

- Ένα πρόγραμμα μουσικής για βρέφη και νήπια πετυχημένο όταν ανταποκρίνεται στα παρακάτω τέσσερα χαρακτηριστικά.
- Αν καταφέρνει: α) να επηρεάσει τις συνήθειες της οικογένειας, β) να βοηθήσει την ανάπτυξη των παιδιών σε μουσικές δεξιότητες, γ) να καλύψει τις μουσικές ανάγκες παιδιών και γονέων και δ) να ενθαρρύνει και να διευκολύνει τη μουσική πράξη στο σπίτι.
- Όταν οι γονείς καταφέρνουν με την καρδιά τους να εμπλακούν στο τραγούδι, την κίνηση, το παιχνίδι με τα παιδιά τους, όταν τους δίνεται χρόνος, το κατάλληλο περιβάλλον και ευκαιρίες για ελεύθερο μουσικό παιχνίδι (Cooper & Cardany, 2008: 9).
- *Τραγούδι για καλύτερη επικοινωνία γονέα - παιδιού*
- *Τραγούδι και μουσικές δραστηριότητες στο σπίτι*
- *Πώς συμβάλουν τα μαθήματα μουσικής για βρέφη;*

Χρήσιμες συμβουλές για τους γονείς (α)

- Η μουσική έκφραση και η μουσική επικοινωνία είναι φυσικές ανάγκες κάθε παιδιού.
- Το τραγούδι είναι η πιο βασική δραστηριότητα μουσικής για το παιδί.
- Τα πάντα γίνονται και διδάσκονται μέσω του παιχνιδιού και του τραγουδιού.
- Η μάθηση είναι ομαδική και ατομική υπόθεση
- Όλα διδάσκονται βιωματικά μέσω του σώματος, της χρήσης της μουσικής και της κίνησης.
- Να παρέχουμε στα παιδιά πλούσιες μουσικές και αισθητικές εμπειρίες στην καθημερινότητά τους.
- Το τραγούδι μπορεί να μας διευκολύνει σε δραστηριότητες ρουτίνας, στιγμές δύσκολες του παιδιού, στιγμές χαλάρωσης, στιγμές εμπέδωσης των προηγούμενων εμπειριών, για γλωσσική, συναισθηματική, και κινητική ανάπτυξη, για την ανάπτυξη της μουσικής τους μνήμης κλπ.

Χρήσιμες συμβουλές για τους γονείς (β)

- Να ενθαρρύνουμε τα παιδιά να αντιδρούν όσο πιο ελεύθερα γίνεται σε μουσικά ερεθίσματα.
- Να καλλιεργούμε τις μουσικές προτιμήσεις των ίδιων των παιδιών και τη μουσική τους ταυτότητα.
- Να ενθαρρύνουμε το παιχνίδι μέσω της μουσικής.
- Να ενθαρρύνουμε τους γονείς να παρατηρούν το παιδί/παιδιά τους, τις αντιδράσεις, τις επιθυμίες τους, να τους δίνουν χώρο και χρόνο για εξερεύνηση και δημιουργία.
- Να διευκολύνουμε δημιουργώντας ένα ασφαλές πλαίσιο χρόνου και τόπου το μουσικό παιχνίδι των παιδιών.
- Να ζητάμε από τα παιδιά μας να μας διδάξουν τα τραγούδια που μαθαίνουν στο σχολείο για να τα μάθουμε και μεις.